

تاریخ وصول: ۱۳۹۱/۰۵/۰۵

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۱/۰۷/۰۸

تحلیل محتوای رسانه‌های غربی در بازنمایی نقش زنان در بیدار اسلامی

سوسن صفاوردی^{*۱}

۱- عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، تهران، ایران .

چکیده

پیام‌های تولید شده در رسانه‌های غربی حکایت از آن دارد که قدرت‌های غربی در تولیدات رسانه‌ای، دغدغه انسان دوستی و یا انگیزه‌های خیرخواهانه ندارند بلکه هدف اصلی حفظ سلطه‌گری خود؛ با به انحراف کشاندن اهداف متعالی بیداری اسلامی می‌باشد.

رسانه‌های غربی در پرداختن به جریان بیداری اسلامی بدون در نظر گرفتن بافت واقعی آن که همانا اسلام‌خواهی و عدالت‌طلبی با تکیه بر رویکردهای ارزشی اصیل اسلامی می‌باشد، با تأکید و تمرکز بر مفاهیم مبتنی بر دمکراسی غربی اقدام به تفسیر رویدادها به گونه‌ای غیرمنطقی بدون توجه به دلایل و انگیزه‌های واقعی مردم و به ویژه زنان مسلمان نموده‌اند.

در این بررسی جهت شناسایی نحوه برجسته‌سازی اخبار و رویدادهای مرتبط با نقش زنان در جریان بیداری اسلامی با استفاده از روش تحلیل محتوا به بررسی متون رسانه‌های غربی پرداخته‌ایم. جامعه آماری این مطالعه، رسانه‌های بی بی سی، سی ان ان، صدای آمریکا، شبکه خبری آتی نیوز، هدهدنیوز و انتخاب نیوز می‌باشند. با توجه به روش مطالعه و جستجوی موضوعی در رسانه‌های غربی نمونه‌گیری در دوره زمانی یک‌ساله سال ۹۰ مصادف با ۲۰ مارس ۲۰۱۱ تا ۲۰ مارس ۲۰۱۲ انجام شده است.

یافته‌ها نشان می‌دهد رسانه‌های غربی در ارتباط با به انحراف کشاندن موضوع زنان در بیداری اسلامی رسانه‌های غربی در تولیدات خبری و رسانه‌ای خود از روش‌های تحریفی زیر استفاده نموده‌اند:

مفهوم‌سازی، الگو دهی، نفی و اثبات، القاء حق دخالت، تحریف در اطلاع‌رسانی، یاس و ناامیدی در جامعه زنان مبارز، تحمیل کنوانسیون رفع تبعیض علیه زنان، استناد مجازی، ایران هراسی. **واژگان کلیدی:** رسانه، بیداری اسلامی، زن، روش‌های تحریف.

Email : sosan safarody@yahoo.com

*

امروزه مرزها و دروازه‌های سرزمین‌های کوچک و بزرگ بر روی امواج صوتی و تصویری گشوده شده است و رسانه‌ها با کارکردهای متنوع، به عنوان ابزاری جهت حفظ و تقویت موقعیت تحلیل رفته و حیات به مخاطره افتاده نظام حاکم جهانی به کار می‌روند.

نظام‌های غربی که تا کنون مدافع و پشتیبان حکومت‌های استبدادی و خودکامه بوده و به سبب اشتراک منافع در پایمال نمودن حقوق ملت‌ها؛ سران مستبد آن‌ها را حمایت نموده‌اند.

با تغییر شرایط اجتماعی و سیاسی این کشورها چرخشی صد و هشتاد درجه‌ای نموده و با استفاده از ابزارهای رسانه‌ای به دنبال کسب منافع حداکثری و یا به حد اقل رساندن خسارت در کشورهایی می‌باشند که در آن‌ها جریان بیداری اسلامی امواج خروشان مردمی را به حرکت در آورده است.

آن‌ها با استفاده از دنیای فن‌آوری اطلاعات و از راه شناسایی ویژگی‌های قومی، نژادی و منش ملی ملت‌های به پا خواسته؛ سعی می‌کنند به وسیله تبلیغات و برنامه‌های دقیق رسانه‌ای، به استحاله اهداف اساسی آن پرداخته و با به انحراف کشاندن مقاصد اصلی حرکت‌های مردمی، به بازسازی موقعیت و هدایت تغییرات به سمت و سوی منافع خود اقدام می‌نمایند.

زنان به عنوان نیمی از جمعیت فعال حاضر در جریان بیداری اسلامی و نیز به سبب تأثیرگذاری ویژه بر نیمی دیگر از جمعیت این کشورها از مخاطبان و اهداف اصلی عملیات روانی و رسانه‌ای کشورهای غربی می‌باشند.

رسانه و هدایت افکار عمومی

«رسانه‌ها و وسایل ارتباطی، تولیدات مقاومت ناپذیر صنعت سرگرمی و اطلاع‌رسانی، عادات مشخص و واکنش‌های فکری و احساس خاصی را به همراه دارند که مصرف‌کنندگان را به تهیه‌کنندگان و از این طریق به کل سیستم اجتماعی پیوند می‌زنند، این تولیدات به تلقین و دستکاری می‌پردازند و از نوعی آگاهی کاذب که از نادرستی خود درامان است، حمایت می‌کنند. بدین ترتیب است که الگویی تک بعدی از تفکر و رفتار ظهور می‌یابد. (هربرت مارکوزه، ۱۳۵۰)

رسانه‌های غربی سعی می‌کنند از طریق استحاله فکری و فرهنگی، مردمان جامعه هدف را ناخودآگاه به نیروی خودی تبدیل نمایند. هدف این است که باورها و ارزش‌های جامعه هدف را به گونه‌ای جهت دهند که همچون غربیان بیندیشند.

این عقیده وجود دارد که اگر بتوان افکار عمومی را نسبت به موضوع یا پدیده‌ای قانع کرد، یا به آن سمت خاصی بخشید، مسلماً نظام سیاسی نیز تحت فشار افکار عمومی به آن سمت کشیده خواهند شد. (ضیائی پرور، ۱۳۸۳، ص ۱۳)

«اس کین» رسانه‌ها را ابزار تصویرسازی ما از شرایط می‌داند و می‌گوید: «رسانه‌ها، به‌ویژه تلویزیون، با شلیک‌های سریع رسانه‌ای خود این امکان را فراهم می‌آورند که حباب عظیمی برای پوشاندن ذهن انسان‌ها فراهم می‌شود». (همان، ص ۶۹)

پیام‌های تولید شده در رسانه‌های غربی حکایت از آن دارد که دغدغه اصلی قدرت‌های غربی با هدف و نیت انسان‌دوستی و انگیزه‌های خیرخواهانه نیست بلکه هدف اصلی حفظ سلطه‌گری خود؛ با به انحراف کشاندن اهداف متعالی بیداری اسلامی می‌باشد.

امروزه شبکه‌های متعدد ماهواره‌ای و تلویزیونی و سایت‌های متنوع اینترنتی، تجربه‌هایی از فرهنگ مسلط غربی را با پردازشی حساب شده به خانه‌های مسلمانان سرریز می‌نماید و از درون، ارزش‌ها و باورهای اصیل الهی و انسانی را و فرهنگ و جامعه اسلامی را با انواع شگردهای رسانه‌ای به چالش می‌کشاند. این در حالی است که ملتی که قادر به تعریف ارزش‌ها و بایدهای اجتماعی خود در درون نباشد، در عرصه جهانی، با مشکلات عدیده‌ای مواجه خواهد بود. همین ایده موجب شده، کشورهای غربی با بهره‌برداری از تکنولوژی‌های ارتباطی در راستای تغییر نگرش در جامعه زنان مسلمان فعال در جریان بیداری اسلامی تلاش کنند.

تهاجم رسانه‌ای

جنگ رسانه‌ای^۱ یکی از انواع جنگ‌های نرم^۲ به شمار می‌رود که در آن سربازان میدان نبرد، خبرنگاران، گزارشگران، سردبیران و نویسندگان رسانه‌های مختلف اعم از مکتوب (روزنامه‌ها و مجلات) صوتی و تصویری (رادیو و تلویزیون) ماهواره‌ای و بین‌المللی (شبکه‌های ماهواره‌ای و خبرگزاری‌ها) و اینترنتی و الکترونیکی (سایت‌های اینترنتی و روش‌های الکترونیکی انتقال پیام) هستند.

تهاجم رسانه‌ای، قواعد و مقررات و تکنیک‌های خاص خود را دارد، تصویرسازی^۳، افکارسازی، تحریف، دستکاری اطلاعات، بمباران خبری، جعل خبری، مرعوب‌سازی، شایعه‌سازی، تبلیغات و پروپاگاندا، شوک‌های خبری، بزرگ‌نمایی و برجسته‌سازی از جمله این تکنیک‌ها هستند.

به ویژه به نحوه ارائه در فرایند خبر^۴ باید توجه خاص مبذول داشت و همه اجزای

آن را که واژه‌ها و تصویرها، معانی را بر حسب میثاق‌های آشنای سازنده خبر و مخاطب خبر می‌سازند - در نظر گرفت و متوجه بود که چه طور رسانه‌ها در نظام یا دستگاه «معنی‌ساز» خود سلسله مراتبی را ایجاد می‌کنند که در آن بعضی از معانی جنبه غالب و حاکم به خود می‌گیرند و دیگر این که چه نیروهایی این معانی را در این سلسله مراتب، سازمان می‌دهند، و سهم ما به عنوان مخاطب در برداشت و استنباط از این معانی و تسری آن‌ها به دیگران چیست و چه اندازه است؟
مثلاً برجسته نمودن واژه «بهار عربی» به جای واژه بیداری اسلامی با چه اهدافی صورت گرفته است؟

در فرایند خبر که در طی آن جهان واقعی به جهان خبری تبدیل می‌شود، عوامل متعددی دست به دست یکدیگر می‌دهند تا تشخیص رویداد از خبر و نظر دشوار شود. برای رسانه‌ای که برای خود رسالت قائل است، اصلی‌ترین مسأله این است که به خوانندگان خود دروغ تحویل ندهد و این کار حتی در تهیه یک عکس از یک رویداد - که ظاهراً صادقانه‌ترین شکل روایت یک رویداد است صدق می‌کند. پرسش این است که: عکس، باز تولید واقعیت است یا شکار لحظه دلخواه؟ و پرسش دوم: چرا برای عکس‌ها شرح نوشته می‌شود؟ مگر آنچه عیان است، حاجت به بیان دارد؟ رولان بارت^۵، منتقد فرانسوی می‌گوید: عکس آمرانه‌تر از نوشتار عمل می‌کند و بدون تحلیل و با یک ضربه، معنی را تحمیل می‌کند. پس با این نگاه می‌توان گفت که در فرایند خبر، هر تصمیمی (آگاهانه و ناآگاهانه) و در هر مرحله‌ای می‌تواند بر محصول نهایی (خبر) تأثیرگذار باشد. حالا می‌توان دریافت که مثلاً با چاپ عکس چقدر این ضریب تأثیرگذاری - با توجه به این که در همه فرایندهای رسانه‌ها، مسأله انتخاب و گزینش نقشی کلیدی ایفا می‌کند - افزایش می‌یابد و تا چه حد استحاله را در ژرف‌ترین شکل‌های گوناگون رقم می‌زند و هنوز هستند جمع زیادی از مردم که در این هزارتوی فرایند خبر، به دنبال توازن می‌گردند. بی‌طرفی و انصاف و صحت و درستی، در هر حال هم‌زمان با تلاش خوانندگان برای تفکیک خبر از نظر و القائات، پژوهشگران پهنه ارتباطات معتقدند که در فرایند خبر، نحوه گزینش رویدادها برای خبرسازی ساده‌سازی مقولات و دامن زدن به احساسات به مثابه مکمل ارزش خبری، عناصری هستند که در استحاله رویدادها نقش دارند.

پرسش‌های تحقیق

به‌طور کلی این پرسش‌ها در ارتباط با نحوه اطلاع رسانی رسانه‌ها مطرح می‌شوند:

- ۱- نحوه‌های گوناگون ارائه خبر، چه تصویری از رویدادهای مربوط حضور زنان در جریان بیداری اسلامی ارائه می‌کنند؟
- ۲- چه الگوهایی را برای مخاطبان فعال در جریان بیداری اسلامی برجسته‌سازی می‌کنند؟
- ۳- چه کسی حرف می‌زند؟ مخاطب کیست؟
- ۴- چه مفاهیمی را عرضه می‌دارد؟ و برای دیگران متضمن چه معنایی است؟

روش شناسی

در این بررسی جهت شناسایی نحوه برجسته‌سازی اخبار و رویدادهای مرتبط با نقش زنان در جریان بیداری اسلامی با استفاده از روش تحلیل محتوا به بررسی متون رسانه‌های غربی پرداخته‌ایم. با استفاده از این روش می‌توان انواع پیام‌های مندرج در تولیدات رسانه‌ای را شناسایی نمود. واحد تحلیل در این مطالعه موضوع می‌باشد، بدین ترتیب که در مقالات و گزارش‌های خبری به تحلیل موضوع زنان در جریان بیداری اسلامی در این رسانه‌ها، که دربردارنده تبلیغات، ایستارها، اعتقادات و رفتارها می‌باشد، پرداخته شده است.

جامعه آماری و نمونه گیری

جامعه آماری این مطالعه، رسانه‌های بی بی سی، سی ان ان، صدای آمریکا، شبکه خبری آتی نیوز، هدهد نیوز و انتخاب نیوز می‌باشند. با توجه به روش مطالعه و جستجوی موضوعی در رسانه‌های غربی نمونه‌گیری در دوره زمانی یک‌ساله سال ۹۰ از ۲۰ مارس ۲۰۱۱ تا ۲۰ مارس ۲۰۱۲ انجام شده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

یافته‌های تحقیق

راهبردهای انحرافی رسانه

رسانه‌های غربی در پرداختن به جریان بیداری اسلامی بدون در نظر گرفتن بافت واقعی آن که همانا اسلام‌خواهی و عدالت‌طلبی با تکیه بر رویکردهای ارزشی اصیل

اسلامی می‌باشد، با تأکید و تمرکز بر مفاهیم مبتنی بر دمکراسی غربی اقدام به تفسیر رویدادها به گونه غیر منطقی بدون توجه به دلایل و انگیزه‌های واقعی مردم و به خصوص زنان مسلمان نموده‌اند. در ارتباط با به انحراف کشاندن موضوع زنان در بیداری اسلامی رسانه‌های غربی در تولیدات خبری و رسانه‌ای خود از روش‌های زیر استفاده نموده‌اند:

۱- مفهوم‌سازی: رسانه‌های غربی جهت کم‌رنگ نمودن و حذف ریشه‌ها و انگیزه‌های اسلامی این حرکت عظیم با حذف واژه‌هایی که شناسنامه اسلامی این حرکت را برجسته می‌نماید از واژه جایگزین «بهار عربی» استفاده می‌نماید: زنان و بهار عربی (بخش فارسی صدای آمریکا- دیدگاه واشنگتن - ۹۰/۸/۲۱)، بهار عربی اتفاق خوبی است (بی بی سی فارسی - ۲۷ آذر ۱۳۹۰)، هزینه بهار عربی و لزوم کمک به کشورهای منطقه (بی بی سی فارسی - ۲۲ مهر ۱۳۹۰)، گاردین اعتراف کرد/ زنان بازیگران نوظهور بهار عربی هستند (شبکه خبری آتی نیوز: کد خبر: ۴۳۸۱۹- تاریخ: ۴ اردیبهشت ۱۳۹۰-۲:۳۳)، بهار عرب بزرگ‌ترین رویداد سال ۲۰۱۱ در جهان بود (لندن ال‌هدهد نیوز)، پاییز حقوق زنان در بهار عربی (هدهد نیوز- منبع- شاخص زنان فدراسیون بین‌المللی حقوق بشر، زنان در بهار عربی)، زنان بازیگران نوظهور بهار عربی (انتخاب نیوز)، اینترنت پل ارتباطی زنان در بهار عربی و... نمونه‌هایی از اصرار رسانه‌های غربی در عربی معرفی نمودن انقلاب‌ها و هویت ملی دادن به آن‌ها به منظور حذف هویت فراملی اسلامی این حرکت تاریخی می‌باشند.

۲- الگودهی: رسانه‌های غربی با معرفی و تبلیغ الگوهای مطلوب خویش با مصاحبه مکرر با ایشان و برجسته‌نمایی موفقیت‌های آن‌ها درصدد است همانندسازی زنان در انقلاب‌های بیداری اسلامی را با آن الگوها میسر سازد. این الگوها غالباً زنانی هستند که تحصیل کرده غرب و وابسته به ارزش‌های غربی بوده که با نگرش‌های فمینیستی انگیزه حضور زنان را تبیین می‌کنند: جایزه صلح نوبل سال جاری به طور مشترک به سه زن - الن جانسون سرلیف، رئیس جمهور لیبریا، لیمه گبووی، یک شهروند دیگر لیبریایی و توکل کرمان، از یمن اعطا شده است. این سه زن به دلیل «تلاش مسالمت‌آمیز آن‌ها در جهت تأمین امنیت زنان و احقاق حقوق زنان برای شرکت کامل در فعالیت‌هایی که به برقراری صلح می‌انجامد»، جایزه صلح نوبل را دریافت کرده‌اند.

خانم سرلیف نخستین زنی است که به عنوان رئیس جمهور یک کشور آفریقایی انتخاب شده، خانم گبووی یکی از فعالان صلح در لیبریاست و خانم کرمان نیز یکی

از رهبران جنبش طرفداران دمکراسی در یمن به شمار می‌رود. توربیورن یا گلان، رئیس کمیته صلح نوبل امروز (هفتم اکتبر ۲۰۱۱ میلادی)، هنگام اعلام این جایزه در اسلو پایتخت نروژ گفت: «دستیابی به دمکراسی و صلح پایدار در جهان ممکن نیست، مگر این که زنان برای نفوذ در تمامی سطوح تحولات اجتماعی همچون مردان از فرصت‌های برابر برخوردار باشند.» او افزود: «کمیته نوبل نروژ امیدوار است، این جایزه کمک کند تا به سرکوب زنان که هنوز هم در بسیاری از کشورها رخ می‌دهد، پایان داده شود.» و اهدای این جایزه «پیامی است مبنی بر این که اگر بهار عربی با تلاش‌هایی که برای استقرار دمکراسی صورت می‌گیرد، موفقیت‌آمیز باشد باید زنان را هم شامل شود.» (بی بی سی فارسی - مهر ۹۰)

۳- نفی و اثبات: در این روش مبلغ سعی می‌کند همه پیام‌های رقیب را نفی، و شیوه و پیام مطلوب خویش را اثبات کند. در این روش، شیوه‌های برخورد و ظلم به زنان در کشورهای عربی به گونه‌ای ماهرانه و به دروغ به اسلام منتسب می‌شود و انواع آسیب‌ها و خشونت‌ها نسبت به زنان برجسته‌سازی می‌شود و سپس با ذکر و برجسته‌سازی امتیازات مادی دمکراسی لیبرال، تنها راه نجات زنان مسلمان را شیوه دمکراسی غربی بیان می‌دارند. این درحالی است که قدرت‌های غربی پیش از این حامی همین حکومت‌های دیکتاتور و ظالمی بوده‌اند که چنین ظلم‌هایی را به زنان روا می‌داشته‌اند.

در اولین تظاهرات زنان تونسی که نه تنها برای پافشاری بر حقوق برابری موجود بلکه برای مطالعه برابری در تمامی قوانین شهروندی و سیاسی انجام گرفت با تهاجم مردانی روبه‌رو شد که شعار می‌دادند «زنان به آشپزخانه برگردید، کفار کفار». (بی بی سی فارسی - ۲۲ اردیبهشت ۹۰)

«گزارش‌ها از تونس حاکی است که نزدیک به دویست اسلام‌گرا که پلاکاردهایی با خود داشتند در اقدامی اعتراضی، به دانشگاه سوسه در ۱۴۰ کیلومتری جنوب پایتخت هجوم بردند. این افراد به دلیل ممانعت از ثبت نام یک زن روبنده پوش در این دانشگاه دست به این اقدام زدند. رئیس این دانشگاه گفته که این اعتراض اسلام‌گرایان، موجب وحشت دانشجویان و کارمندان دانشگاه شد. وزارت آموزش تونس پوشاندن نقاب و روبنده را از اول سال تحصیلی ممنوع کرده و سیاست دوران زین‌العابدین بن علی، رئیس جمهور سرنگون شده را ادامه داده است.» (بی بی سی فارسی - ۱۷ مهر ۱۳۹۰)

«هر چند که دوربین‌ها تصاویری از سربازان را در حال دریدن پیراهن بر تن زنان

دیگر هم نشان داده‌اند، اما ویدیوی کتک زدن سبعانه یک زن که به سرعت در یوتیوب و رسانه‌های اجتماعی و بین‌المللی منتشر شد، نه تنها نمادی تصویری از سوء استفاده نظامیان مصر از قدرت تلقی شد، بلکه به نقطه عطفی در مبارزات زنان مصری بدل گردید. به طوری که چندین هزار زن مصری را به میدان تحریر کشاند. در این ویدیو، سربازان روپوش یک زن معترض روپوشیده را، در حالی که او را به شدت با باتوم می‌کوبند و روی زمین می‌کشاند، بر تنش می‌درند. به طوری که بالاتنه عریان زن را تنها سینه‌بندی آبی رنگ می‌پوشاند و در همین حال سربازی چکمه‌پوش با لگد بر سینه او می‌کوبد.

هیلا ری کلینتون، وزیر امور خارجه آمریکا در دانشگاه جورج تاون گفت: «این تصویر، تحقیر مستمر و منظم زنان مصری را نشان می‌دهد که مایه بی‌آبرویی انقلاب و ننگ دولت و نظامیان مصر است و شایسته ملتی بزرگ نیست.» (بخش فارسی صدای آمریکا- ۹۰/۱۰/۸)

در پاسخ به سخنان خانم کلینتون، منا، خبرگزاری دولتی مصر، از قول محمد کامل عمر وزیر امور خارجه مصر نوشت، مصر هیچ‌گونه دخالتی را در امور داخلی و طرز رفتار نیروهای امنیتی‌اش با زنان معترض مصری تحمل نمی‌کند.

گاردین اظهار داشت، با وجود این هنوز مشخص نیست این زنان که بهار عربی را به پیش می‌برند، قادر خواهند بود حقوق برابر با مردان برای خود کسب کنند. اما یک چیز روشن است: از همان آغاز قیام‌ها که از تونس شروع شد، روشن بود که تصویر قدیمی از زن عرب به عنوان یک موجود بی تفاوت، زبردست و خانه‌نشین تغییر کرده است.

حالا زنان، بازیگران اصلی در خیزشی هستند که بهار عربی را شکل داده است. تلاش‌های فعالان زن در منطقه همچنان ادامه دارد و در طول ماه مارس و آوریل سال جاری، شهرهای بزرگ مصر، مراکش، تونس، الجزیره و سایر کشورهای منطقه شاهد برگزاری گردهمایی‌ها و راهپیمایی‌هایی بودند که با شعار و مطالباتی ویژه در راستای برابری جنسیتی برگزار می‌شدند و هر کدام به نوعی در جهت تحقق بندهای بیست‌گانه بیانیه‌ای بودند که هشتم مارس سال جاری به مناسب روز جهانی زن، از سوی شاخه زنان فدراسیون بین‌المللی حقوق بشر و ۲۳ سازمان حقوق بشری و زنان امضا و صادر کرده‌اند در حقیقت زنان در سال‌های مقاومت و مبارزه علیه دیکتاتوری، نقش‌های رهبری نیز ایفا کرده بودند و این جنبش‌های مردمی با شکستن پیش‌فرض‌های جنسیتی این نقش‌ها را آشکار و نمایان کرد. تصاویری چون زنان جوان تونسی در حالی که پارچه نویس «بن علی گمشو» را در دست دارند، تصویر

زن عرب را در دیدگان جهانیان تغییر داد.

شاخه زنان فدراسیون بین‌المللی حقوق بشر که به مطالبات زنان برای حقوق برابر می‌پردازد، در این بیانیه مطالبات زنان کشورهای عرب را در ۲۰ بند و پنج دسته خلاصه کرده است. این گزارش به زنانی تقدیم شده است که برای آزادی، برابری و شأن و کرامت انسانی خود مبارزه می‌کنند و شرایط هر کشور و نقش زنان در اعتراض‌ها را به صورت جداگانه بررسی کرده است. پرداختن به موانعی که زنان برای ایفای کامل نقش‌شان در فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی پیش رو دارند، بخش دیگری از این گزارش است.

بیانیه شاخه زنان فدراسیون بین‌المللی حقوق بشر، فراخوانی است که مردم و حکومت‌ها را به برداشتن گام‌هایی مشخص در راستای حذف تبعیض‌های جنسیتی دعوت می‌کند و سازمان‌های حقوق بشری امضاکننده آن، برابری جنسیتی و سهم زنان سیاسی و اجتماعی در تعیین سرنوشت و تغییر کشورشان را اصلی غیر قابل مذاکره برای رسیدن به مردم سالاری دانسته‌اند. (هدهدنیوز- منبع- شاخص زنان فدراسیون بین‌المللی حقوق بشر، زنان در بهار عربی)

۴- القای حق دخالت: توضیح ندادن درباره اهداف مداخله جویان خارجی به خصوص قدرت‌های بزرگ در سایر کشورها و اصولاً نپرداختن به انگیزه‌های واقعی این قدرت‌ها در دخالت‌های قیم‌مآبانه خود وعدم موضع‌گیری مناسب و انعکاس دخالت‌های نیروهای خارجی به عنوان دولت‌های خارجی و متحدان فراملی که اغلب نادیده انگاشته می‌شوند.

در جریان بیداری اسلامی در بحرین دخالت‌های نظامی عربستان و خشونت شدید آن‌ها در سرکوب و اهانت به زنان مسلمان بحرین، پوشش رسانه‌ای مناسبی دریافت ننمود.

آمریکا در تلاش برای افزایش قدرت زنان در تونس، مصر و لیبی از آموزش مهارت‌های رهبری برای آنان پشتیبانی می‌کند. اگر قرار باشد زنان در این جوامع انتقالی در جایگاه برحق خود بنشینند، چنین مهارت‌هایی مهم است. به گفته پرزیدنت اوباما «اگر نیمی از جمعیت یک کشور نتواند قابلیت‌هایش را نشان دهد، هیچ کشوری قادر نخواهد بود از قابلیت‌هایش استفاده کند.» (بخش فارسی صدای آمریکا- دیدگاه واشنگتن - ۹۰/۸/۲۱)

بررسی نقش زنان در سیاست‌های اجتماعی و قوانین مدنی کشورهای خاورمیانه، زادگاه‌های ایران و بهار عرب، کارمایه نشستی بود در کالج حقوق دانشگاه آمریکن واشنگتن که در آن حقوق‌دانان، فعالان حقوق زن و دانشجویان، تلاش‌ها و مبارزات

زنان را برای رسیدن به آزادی و برابری در این کشورها، مورد بررسی قرار دادند.
(بخش فارسی صدای آمریکا- ۹۱/۱/۲۹)

نانسی پلوسی رهبر دموکرات مجلس نمایندگی آمریکا در رأس نمایندگی هیأتی است که از طرف آمریکا با زنان عربی که برای دموکراسی فعالیت می‌کنند، ملاقات می‌کند: «زنان عرب می‌خواهند در جامعه مشارکت داشته باشند؛ این زنان معتقدند که حمایت آمریکا برای ایجاد نقش زنان در بوجود آمدن دموکراسی، بسیار مهم و علنی است.» (CNN, April 3, 2012)

۵- تحریف در اطلاع رسانی: در روش اطلاع رسانی، رسانه‌های آمریکایی و سایر کشورهای غربی با راه‌اندازی سایت‌های به ظاهر خبری و یا از طریق رسانه‌های متعدد خبری خود، برخی پیام‌های فرهنگی خویش را به مخاطبان القاء می‌کنند. آن‌ها برای این منظور از شگردهای مختلف تبلیغاتی، نظیر تبلیغات شرطی، تبلیغات نفی و اثبات و تبلیغات، بهره می‌گیرند. (واکر، ۲۰۰۴)

مثلاً برای القای پیام‌های فمینیستی به زنان مسلمان این‌گونه از روش اطلاع‌رسانی بهره می‌گیرند:

تونس یکی از پیشرفته‌ترین کشورهای جهان عرب از نظر حقوق زنان است و برابری حقوقی زن و مرد از سال ۱۹۵۶ در قانون اساسی این کشور تضمین شده است. اما زنان مصری دارای چنین برابری نیستند... زنان مصری با وجود این که مقامات بالا در ادارات و دانشگاه‌ها دارند از نظر حقوقی در زمینه طلاق، وراثت، و حضانت با مردان برابر نیستند. (سودابه جوادی، بی بی سی فارسی، ۲۲ اردیبهشت ۹۰).

در جایی دیگر هدف اصلی گامی برای برابری جنسیتی خوانده می‌شود: ممکن است حقوق برابر جنسیتی که در گذشته به سختی به دست آمده‌اند مورد مخالفت قرار گیرند و به راحتی از دست بروند. مطالبات برابری خواهان کشورهای عرب توسط فدراسیون بین‌المللی حقوق بشر در پنج دسته و ۲۰ ماده خلاصه شده است. این مطالبات تصویری از شرایط امروز حقوق زنان در جهان عرب به دست می‌دهد. این پنج دسته عبارتند از:

مشارکت زنان در فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی

اصلاحات قوانین و قانون اساسی

خشونت علیه زنان

آموزش، اشتغال و سلامت

-تحقق و اجرای مواد معاهده‌های بین‌المللی حمایت از حقوق زنان (هدهدنیوز-

منبع- شاخص زنان فدراسیون بین‌المللی حقوق بشر، زنان در بهار عربی)

۶- یأس و ناامیدی در جامعه زنان مبارز: رسانه‌های غربی باهدف مأیوس نمودن زنان از نگاه متعالی اسلام به زن به گونه‌ای اطلاع‌رسانی می‌نمایند که با ناکام نشان دادن حرکتهای مشابه قبلی و نتایج ناموفق آن برای زنان انقلابی فضای یأس و ناامیدی از دستیابی به نتایج مثبت را به ایشان القا می‌نمایند:

تحلیل‌گران سیاسی و سازمان‌های مدافع حقوق بشر از جمهوری اسلامی ایران به عنوان نمونه یک حکومت دینی نام می‌برند که با وجود نقش مهم زنان در انقلاب به حقوق آنان احترام نگذاشت. به گفته شیرین عبادی حقوقدان و برنده جایزه صلح نوبل زنان فکر می‌کردند که حق آزادی و استقلال آن‌ها در جمهوری اسلامی تحقق نخواهد یافت اما مطالباتی را هم که به آن دست یافته بودند از دست دادند. (بی بی سی فارسی - ۲۲ اردیبهشت ۹۰)

دولت مردان آمریکایی در تبلیغات و عملیات روانی خود می‌کوشند تا جمهوری اسلامی را به عنوان نظام ضد زن به افکار عمومی داخل و جهان معرفی کند. برای مثال بوش؛ رئیس جمهوری آمریکا، در سخنرانی رادیویی خود، در ماه نوامبر ۲۰۰۵ ادعا کرد «در جمهوری اسلامی ایران، زنان از بسیاری از حقوق اساسی محروم هستند.»

مک کلن سخنگوی کاخ سفید نیز در ۲۳ ژانویه ۲۰۰۵ در مصاحبه با خبرنگاران ادعا کرد «همه ما می‌دانیم که زنان ایران از بسیاری از حقوق خود محروم هستند آن‌ها در معرض انواع اجحاف‌ها و تبعیض‌های ناروا قرار می‌گیرند.»

سخنگوی وزارت خارجه آمریکا نیز در نوامبر ۲۰۰۵ در یک بیانیه رسمی موضع و دیدگاه دولت آمریکا پیرامون حقوق زنان ایرانی را به شرح زیر تشریح کرد:

دولت نسخه‌ای از اسلام را تبلیغ می‌کند که زنان را به طور مؤثر از برخی حقوق در نظر گرفته شده برای مردان محروم می‌سازد. جداسازی بر مبنای جنسیت، بدون در نظر گرفتن مذهب در سراسر کشور اعمال می‌شود که می‌تواند برای آن‌هایی که پیرو قوانین سخت‌گیرانه مذهبی اسلامی نیستند، ایجاد مزاحمت نماید. زن‌ها باید در بخش جداگانه‌ای از اتوبوس‌های عمومی قرار بگیرند و از ورودی‌های جداگانه‌ای وارد ساختمان‌های دولتی، دانشگاه‌ها و فرودگاه‌ها شوند. نقض‌کنندگان این محدودیت‌ها با مجازات‌هایی مانند شلاق یا جزای نقدی روبه‌رو هستند. حضور زنان در رویدادهای ورزشی ممنوع است اما این‌طور به نظر نمی‌رسد که این محدودیت در همه‌جا به طور کامل اعمال شوند. با وجود این که از شدت اجرای قوانین سنتی پوشش اسلامی اخیر کاسته شده، اما زنان هنوز هم در انتخاب نوع پوشش خود در ملأ عام آزاد

نیستند. در صورتی که پوشش یا رفتار زنان نامناسب تشخیص داده شود، آن‌ها در معرض تهدید مأموران قرار گرفته و می‌توانند به شلاق یا حبس محکوم شوند. طبق قانون، نمایش دادن تصویر زنان، از جمله زنان خارجی‌ای که پوشش آن‌ها با معیارهای سنتی اسلامی مطابقت نداشته در رسانه‌ها ممنوع است. عدم رعایت معیارهای پوشش اسلامی در محیط کار، مجازات‌هایی مانند شلاق و جزای نقدی در پی دارد.

طبق قانون این کشور، شهادت زن در دادگاه تنها به اندازه نصف شهادت مرد ارزش دارد. زنان متأهل باید قبل از سفر به خارج از کشور، از شوهر خود اجازه‌نامه کتبی دریافت کنند. مجازات زنا در قانون سنگسار است.

شمار زیادی از زنان مسلمان با این استدلال که قرار گرفتن زن در سطح پائین تری از مرد، یک بینش اسلامی نبوده، بلکه حاصل انباشته شدن اعمال اسلامی است در پی برچیدن قوانین و رفتارهای تبعیض‌آمیز علیه زنان هستند.

پینر (۲۰۰۵) یکی از متخصصان علوم اجتماعی و پژوهشگر افکار عمومی، اذعان داشته است که تبلیغات گسترده هیئت حاکمه آمریکا پیرامون نقض حقوق بشر زنان در ایران نقش مهمی در انتخاب خانم شیرین عبادی به عنوان برنده جایزه صلح نوبل در سال ۲۰۰۴ داشته است. این محقق در گزارش خود، نظرسنجی‌هایی را گزارش کرده است که نشان می‌دهد اکثر مردم آمریکا به ویژه زنان آن کشور، بر اثر تبلیغات گسترده دولت آن کشور، ایران را کشوری می‌دانند که در آن زمان از حقوق اساسی خود محروم هستند.

در نقطه دیگری از جهان عرب در الجزایر نماد شهامت و از خودگذشتگی در انقلاب استقلال این کشور از فرانسه جمیله بوپاشا یک زن بود. ولی بعد از انقلاب در این دو کشور بار دیگر زنان به حاشیه رانده شدند. این انقلاب‌ها به زنان وفادار نماندند.

یک فعال زن تونس می‌گوید که با درسی که از تجربه ایران گرفته‌ایم هرگز اجازه نخواهیم داد انقلابی که ما هم در آن سهم داشتیم علیه حقوق ما برخیزد زیرا انقلابی که زنان را به حاشیه براند هرگز به دموکراسی نخواهد رسید. در مصر تشکیل کمیته تدوین بدون مشارکت زنان با اعتراض نهادهای مدنی زنان روبه‌رو شد. (همان) دالیا زیاده: «در جریان انقلاب مهم نبود که شما جوان یا پیر، مرد یا زن هستید. تنها مهم این بود که شما مصری هستید. اما الان به تفاوت‌هایمان بازگشتیم. شما مرد هستید، شما زن هستید، به ما گفته می‌شود که نباید با هم اختلاط کنیم و دیگر نباید راجع به هر چیزی صحبت کنیم.» این ناامیدی و ترس به قلب من

می‌دهد. (بیل لا- بی بی سی نیوز، مصر ۲۵ فروردین ۱۳۹۰)

مونا مینا مسیحی است. او رهبر سازمانی است به نام «پزشکان بدون حق» او سال‌هاست که برای درآمد بیشتر و شرایط کار بهتر پزشکان مبارزه می‌کند. سرکوب و فشار دولت حسنی مبارک پیروزی در این نبرد را غیرممکن کرده بود. او اکنون از این فرصت استفاده می‌کند. او نیز در میدان تحریر بود، اما نگران است که انقلاب ربوده شود و وضعیت گذشته دوباره حاکم شود. (همان)

«این روزها رسانه‌های بین‌المللی از بهار عرب صحبت می‌کنند اما کسی از زنانی که دوشادوش مردها برای دستیابی به حقوق برابر جنگیدند، صحبت نمی‌کند. حالا که رژیم‌های جدید بر سر کار آمده‌اند بار دیگر زنان و حقوقشان در حاشیه قرار گرفته‌اند.» (بخش فارسی صدای آمریکا- ۹۱/۱/۲۹)

اکتبر سال ۲۰۱۱ در لیبی، رئیس شورای ملی انتقالی وقتی خبر آزادی لیبی از دیکتاتوری قذافی را اعلام کرد، گفت که احکام شرعی و دینی بر هر حکم و قانون دیگری در این کشور ارجحیت دارند. این‌گونه بود که با چند همسری مجاز مردان و لغو حق طلاق حلقه آزادی نیمی از جمعیت لیبی تنگ‌تر و تبعیض‌های جنسیتی گسترده‌تر شد. در مصر با این که زنان در جنبش انقلابی نقش مهم و سهم عمده ای داشتند، حتی یک زن هم برای شرکت در کمیته قانون اساسی یا در کمیته شورای ملی فراخوانده نشد و در انتخابات مجلس، زنان تنها دو درصد کرسی‌ها را در اختیار گرفتند. (هدهدنیوز- منبع- شاخص زنان فدراسیون بین‌المللی حقوق بشر، زنان در بهار عربی)

این در حالی است که خود آمریکا به لحاظ مشارکت زنان در سیاست رتبه ۷۸ را دارد و بعد از امارات متحده عربی قرار می‌گیرد و حتی بعد از ترکمنستان و عراق. (برگرفته از متن مصاحبه با ملان وریر، نماینده ایالت تگزاس)

۷- تحمیل کنوانسیون رفع تبعیض علیه زنان بدون در نظر گرفتن تفاوت‌های فرهنگی و ارزش‌های ملی و مذهبی: مفاد این کنوانسیون اگرچه دارای اصول و قوانین منطقی و مثبتی است ولی در بردارنده اصول غیر اخلاقی و غیر ارزشی فراوانی می‌باشد که با تعالیم فرهنگی و مذهبی کشورهای اسلامی تعارض فاحش دارد. رسانه‌های غربی اغلب با پررنگ کردن حقوق بدیهی زن که در شرع مقدس نیز به آن بهاداده شده است، در کنار آن به القای آزادی‌های غیراخلاقی و مخرب به زنان در قالب قوانین حقوق انسانی می‌پردازد.

«درحالی که اکثریت قریب به اتفاق کشورهای عرب به کنوانسیون رفع هرگونه

تبعیض علیه زنان پیوسته‌اند، بیشتر آن‌ها محدودیت‌ها و شرطهایی را قائل شده‌اند که خلاف اصل عدم تبعیض است. مفاد این کنوانسیون به صورت گسترده‌ای نقض شده است. بنابراین ما از مقامات ملی می‌خواهیم:

- امکان دسترسی زنان به تمامی جایگاه‌های سیاسی را تضمین کنند.
- قوانین و رویه‌هایی وضع کنند که برابری جنسیتی را تحقق بخشند و طبق آن حداقل سهمیه‌ای ۳۰ درصدی برای حضور زنان در رقابت‌های انتخاباتی و تمامی مجامع تصمیم‌گیری و مجالس قانون‌گذاری در نظر بگیرند.
- از حضور تأثیرگذار زنان در همه مراحل انتخابات و همچنین در هیئت‌های نظارت بر صحت انتخابات اطمینان حاصل کنند.
- آموزش عمومی و برگزاری کارزارهای آموزشی و آگاهی بخشی در زمینه حقوق زنان را به عنوان رأی‌دهندگان و نامزدهای انتخاباتی در روند انتخابات مدنظر قرار دهند.

- اقداماتی برای افزایش نمایندگی زنان در قوه قضائیه اتخاذ کنند.
- اصل برابری زن و مرد را در قانون اساسی تحکیم کنند و همه انواع تبعیض علیه زنان را ممنوع کنند.

- تمامی قوانین تبعیض‌آمیز علیه زنان، از جمله قوانین خانواده از قبیل ازدواج، طلاق، حضانت، ولایت، ارث و انتقال ملیت به همسر و فرزندان را اصلاح کنند و در این اصلاحات تطابق کامل قوانین کشوری با کنوانسیون‌های بین‌المللی به ویژه کنوانسیون بین‌المللی رفع هرگونه تبعیض علیه زنان CEDAW را تضمین کنند.
- قوانینی تصویب و اجرا کنند که تمامی انواع خشونت علیه زنان، از جمله خشونت‌های خانگی، خشونت‌های جنسی و آزار و اذیت‌های جنسی را ممنوع کنند.
- پناهگاه‌های مناسب و امن، حمایت‌های روانی و پزشکی و سایر خدمات حمایتی را در دسترس زنان قربانی خشونت قرار دهند.
- با تضمین انجام درست مراحل تحقیق، محاکمه و مجازات مؤثر جرائم علیه زنان، با مصونیت عاملان خشونت علیه زنان مبارزه کنند.
- دسترسی کامل و آسان زنان به قوه قضائیه را با ارائه خدمات حقوقی رایگان و ایجاد مکانیسم‌های مناسب برای شکایت تضمین کنند.

- تضمین کنند که تمامی کارکنان دستگاه قضا (پلیس، قضات و وکلا) برای حمایت از زنان در مقابل خشونت و همراهی قربانیان این نوع جنایت‌ها آموزش‌های لازم و کافی را می‌بینند.

- اقداماتی پیشگیرانه اتخاذ کنند شامل اطلاع‌رسانی و کارزارهای آموزشی برای

حذف خشونت علیه زنان، چهار: آموزش، اشتغال و سلامت.
- سیاست‌هایی را برای تضمین دسترسی دختران و زنان به آموزش و ریشه‌کنی بی‌سوادی اتخاذ کنند.

- قوانین و سیاست‌هایی تصویب و اتخاذ کنند که نرخ بیکاری زنان را کاهش دهد، دریافت دستمزد برابر زنان و مردان برای انجام کارهای هم‌ارزش را تضمین کند و با تخصیص جنسیتی مشاغل مبارزه و امکان دسترسی برابر و کامل زنان به منابع اقتصادی را از جمله در مناطق دورافتاده مهیا کنند.
- زنان را برای نمایندگی و شرکت در کمیته‌های تصمیم‌گیر اتحادیه‌های کارگری تشویق کنند.

- اقداماتی را که در راستای افزایش دسترسی زنان و دختران به خدمات بهداشت و سلامت، به ویژه بهداشت باروری هستند را تقویت کنند.
- تمامی مفاد کنوانسیون رفع هرگونه تبعیض علیه زنان را بدون استثنا و پیش‌شرط بپذیرند.

- به تمامی کنوانسیون‌های بین‌المللی حقوق زنان بپیوندند و اجرای کامل مفاد آن‌ها را تضمین کنند.

- با مکانیسم‌های سازمان ملل برای حمایت از حقوق زنان (شامل کمیته کنوانسیون بین‌المللی رفع هرگونه تبعیض علیه زنان، کارگروه قوانین و اعمال تبعیض‌آمیز علیه زنان و گزارشگر ویژه خشونت علیه زنان همکاری و پیشنهادات آن‌ها را اجرایی کنند.) (هدهدنیوز - منبع - شاخص زنان فدراسیون بین‌المللی حقوق بشر، زنان در بهار عربی)»

۸- استناد مجازی: استناد به آمار و ارقام و یا نظر سنجی‌های غیر واقعی که در عمل امکان بررسی صحت و سقم آن برای مخاطبان وجود ندارد از شگردهای این رسانه‌ها می‌باشند:

خیزش‌های مردمی در دنیای عرب، نگرش خیلی‌ها به جهان عرب را دگرگون کرده است. نتیجه یک نظرسنجی که توسط مؤسسه گلوب اسکن از حدود ۲۲ هزار نفر در سراسر جهان در ۲۲ کشور جهان برای بی‌بی‌سی انجام گرفته، نشان می‌دهد به نظر بیش از نیمی از سؤال‌شوندگان بهار عربی اتفاق خوبی است.

رسانه‌ها با هدف پنهان نمودن نگرانی عمیق خود از سیطره موج اسلام‌خواهی در این کشورها، کشورهای غربی را خوش‌بین و روسیه و کشورهای رو به توسعه را در معرض بحران معرفی می‌نمایند. حدود ۷۸ درصد از مردم آلمان و ۷۶٪ مردم فرانسه

نسبت به تحولات بهار عربی خوش بین بوده‌اند. رتبه سوم خوش‌بینی‌ها مصری‌ها با ۷۲٪ رأی موافق نسبت به تحولات بهار عربی اعلام داشته‌اند. و البته کنیا و نیجریه نیز به ترتیب با ۶۵٪ و ۶۷٪ از موافقان جریانات اعتراضی در جهان عرب بوده‌اند. اما نتایج نظرسنجی‌ها در کشورهای در حال توسعه نشان می‌دهد که تردیدها در این کشورها نسبت به بهار عربی بیشتر بوده است چرا که احتمالاً این کشورها از نسبت به بی‌ثباتی‌های بعد از انقلاب بدبین هستند. در این میان روسیه تنها کشوری است که تعداد مخالفان با بهار عربی بیشتر از موافقان آن است. (بی بی سی فارسی - ۲۷ آذر ۱۳۹۰)

۹- ایران هراسی: رسانه‌های غربی با وحشت از تأثیرگذاری و الگوگیری از موفقیت‌های حکومت اسلامی در ایران با انواع شگردها به سیاه‌نمایی و اجرای پروژه ایران هراسی اهتمام دارد:

ایران را به عنوان کشوری متجاوز، زیاده‌خواه و مخالف صلح و دموکراسی در منطقه خاورمیانه، به کشورهای همسایه ایران معرفی کند. (مک کلن، سپتامبر ۲۰۰۵)

به کشورهای اروپایی ثابت کند که ایران با حمایت از تروریسم جهانی، تلاش برای دستیابی به سلاح هسته‌ای، طرح فتوای قتل سلمان رشدی و تهییج مسلمانان اروپا علیه کشورهای خود، کشوری ماجراجو و خطرناک است. (برای مثال سخنرانی نیکلاس برنز، معاون وزیر خارجه، در دانشگاه هاپکینز، ۲۰۰۵ را ببینید).
به کشورهای اسلامی القاء کند که حکومت شیعی ایران در صدد صدور سبک حکومت ویژه خود به کشورهای اسلامی است. (رایس، ۲۰۰۵)
همه دنیا را متقاعد کند که ایران کشوری است که:

- ناقض حقوق بشر است.
- دگر اندیشان را به مرگ محکوم می‌کند.
- از اعطای آزادی‌های اولیه به زنان اجتناب می‌کند.
- پایبند قوانین بین‌المللی نیست.
- در صدد ترویج جنگ بین اسلام و مسیحیت است.
- از گروه‌های شورشی و تروریستی دنیا حمایت می‌کند.
- در امور داخلی کشورهای مختلف مداخله می‌کند.
- مخالفان خود را حتی در خارج از کشور به قتل می‌رساند.
- اقلیت‌های مذهبی را از حقوق اولیه خود محروم می‌سازد.

نتیجه‌گیری

بیداری اسلامی و تحولات آن و همچنین نقش زنان در آن بازتاب‌های گسترده‌ای در سطح رسانه‌های مذکور داشته است. هر یک از رسانه‌ها به فراخور اولویت‌ها و سیاست‌گذاری‌های خود در عرصه بین‌الملل تحلیل محتوا و گفتمان‌سازی خویشتن، فضای موجود را بیان می‌کند.

در این مقاله با بررسی رسانه‌های بی‌بی‌سی، سی‌سی‌ان، صدای آمریکا، شبکه خبری‌اتی نیوز، هد‌هد نیوز، انتخاب نیوز در یک دوره یکساله که در مقاله بیان شده است مورد بررسی قرار گرفته است.

رسانه‌های مذکور با شگرد‌های مختلف در پی اثبات چند مطلب می‌باشند: اول اینکه نقش زنان در تشکیل حکومت جدید کم‌رنگ بوده در صورت تشکیل حکومت شبه اسلامی زنان علاوه بر تحمل رنج‌های بسیار هیچگونه حق انتخاب ندارند در این شگرد با معرفی الگوی زنان تحصیل‌کرده عرب و همچنین نشان دادن شکنجه‌ها در کشورهای عربی در پی اثبات این مهم هستند. ثانیاً مفهوم و نتایج برگرفته از انقلاب را با شگرد‌های تغییر و تفسیر راوی که در مقاله بیان شده است به انحراف می‌کشند و ثالثاً پس از استفاده از این شگرد‌ها تبیین این مفاهیم و اثبات گفتارهای خویش از روش استناد‌های مجازی، ذهن‌های مخاطبان را به سمت خویش می‌کشاند و گفتارهای خود را ثابت می‌کنند.

روش‌های مواجهه

در مواجهه با فعالیت‌های رسانه‌ای یاد شده لازم است زنان مسلمان نسبت به موارد زیر هوشیاری خود را حفظ نموده و اقدامات زیر را به انجام برسانند:

۱- توسعه پیام‌های کلیدی و مطالب ارتباطی مکتوب به طور روشن: همان‌گونه که رسانه‌های غربی به تولید پیام‌های بدلی می‌پردازند لازم است با فعالیت رسانه‌ای سالم و ایجابی به تولید پیام‌های کلیدی که به کنترل سناریوهای منفی می‌پردازد اقدام نمود. و با ساختارشکنی از تک‌زبانی رسانه‌های همسوی غربی جلوگیری کرد.

۲- ایجاد پروتکل‌های ارتباطی: تقویت کانال‌ها و مبادی ارتباطی فعالان با اطلاع‌رسانی صحیح و به موقع، از اهمیت بسیار برخوردار است.

۳- اولویت‌بندی روابط رسانه‌ای: از آن‌جا که رسانه‌ها گرایش دارند به طور مداوم باهم و با سایر منابع ارتباطی در ارتباط باشند، شفاف نمودن انگیزه و اهداف مشارکت سیاسی زنان مسلمان جزو اولویت‌های اطلاع‌رسانی رسانه‌ای از کانال فعالان

واقعی و صالح جامعه زنان می‌باشد.

- آموزش افراد سخنگو برای اداره مسائل و تحقیقات رسانه‌ها: از زنان مطلع و آگاه مسلمان به عنوان سخنگو انتخاب شود تا آمادگی برقراری ارتباط با رسانه‌ها را داشته باشد. این شخص همچنین باید بتواند به بحث و گفت‌وگو با رسانه‌ها بپردازد و اطلاع‌رسانی کند.

- جهت کاهش تأثیر سوء رسانه‌های غربی افزایش فیلترینگ سایت‌های مختلف اینترنتی، به ویژه سایت‌های فارسی و عربی در کشورهای انقلابی.

- افزایش کمی و کیفی برنامه‌های شبکه‌های مختلف اسلامی. تا از تعداد مخاطبان رسانه‌های خارجی، کاسته شود.

- تشکیل گروه زنان مسلمان سفیر به منظور ارائه الگوی صحیح از زن مسلمان و رفع شبهات. افراد این گروه‌ها باید از ویژگی‌های نظیر: علم و آگاهی مذهبی، جذابیت، توانایی کلامی، قدرت ارتباط و جز آن برخوردار باشند. این سفر با تبلیغات خود می‌تواند بخشی از عملیات روانی رسانه‌ها علیه اسلام را در جهان خنثی نمایند.

- شناسایی زنان هنرمند و خلاق و ترغیب آنان برای خلق آثار هنری ضد آمریکایی و مقابله فرهنگی و هنری با فرهنگ مادی لیبرالیستی غرب به منظور خنثی سازی تأثیر عملیات روانی رسانه‌ها بر افکار عمومی.

- شناسایی زنان شاعر و ترغیب آنان برای سرودن اشعار در مجامع زنان و رسانه‌های عمومی به منظور استفاده از زبان شعر و ادب جهت شفاف‌سازی افکار عمومی نسبت به ترفندهای قدرت رسانه‌ای استکبار و ترغیب مردان برای مقابله و تداوم مبارزه.

- شناسایی زنانی که از توانایی علمی و سیاسی و سخنوری برخوردارند برای ارتقای بصیرت افزایی گروه‌های زنان مبارزه.

- شناسایی زنان فعال با هویت اسلامی که در بیداری اسلامی حماسه آفرینی نموده‌اند و معرفی و تبلیغ آنان.

- تأکید بر حجاب اسلامی به عنوان پوشش حماسی زنانه. این اقدام موجب تهییج روحیه سلحشوری افراد جامعه شده و عملیات روانی دشمن را کم اثر می‌سازد.

- تشکیل گروه‌های سرود حماسی. سازمان‌های غیر دولتی زنان در کشورهای مسلمان لازم است چند نوع سرود حماسی تدارک ببینند و آن را از طریق گروه‌های سرود سراسر کشور اجرا نمایند. لازم است در این زمینه ابتدا چند گروه حرفه‌ای شناسایی و سرود حماسی به آنان سفارش داده شود. سپس سرودهای آن گروه‌ها

توسط سایر گروه‌های نیمه‌حرفه‌ای و آماتور تهیه و اجرا شود. محتوای این سرودها مضامین ارزشی و پیام‌های متعالی اسلام در حوزه زنان می‌باشد.

- استعلام از مراجع و علما در زمینه صدور فتوا در عدم استفاده مردم از رسانه‌های بیگانه جهت پیشگیری از عملیات روانی غرب از طریق شبکه‌های تلویزیونی ماهواره‌ای.

- استفاده از ظرفیت وبلاگ‌نویسی و نوشتن نامه‌های سرگشاده از طریق انجمن‌ها، گروه‌ها و سازمان‌های غیردولتی زنان به مراکز، شخصیت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی و انتشار آن نامه‌ها در رسانه‌های مختلف (به ویژه از طریق اینترنت).

- سازماندهی تجمعات و تشکلات زنان با برنامه‌ریزی محتوایی و فرهنگی. کارشناسان جامعه از این واقعیت آگاه‌اند که غرب در تهاجم رسانه‌ای خود، اغلب استفاده از روش‌های غیرمستقیم را بر روش‌های مستقیم ترجیح می‌دهد. به همین سبب با معرفی مدل‌های مختلف، اعم از هنرپیشه‌ها، خوانندگان و ورزشکاران و حتی عالمان و دانشمندان، می‌کوشد تا الگوی رفتاری معینی را به زنان مسلمان معرفی نماید. به همین سبب، کارشناسان به درستی بر ضرورت معرفی الگوی ایرانی، به ویژه زنان الگو، تأکید ورزیده‌اند. (با تلخیص از الیاسی، ۱۳۸۶، ص ۹)

گسترش دامنه فعالیت‌های فرهنگی گروه‌های سازمان یافته زنان و بهره‌گیری از زنان فرهیخته و آموزش دیده برای ترویج باورها و هنجارهای مذهبی و افزایش بینش زنان مسلمان نسبت به اهداف و مقاصد تهاجم فرهنگی غرب نیز از جمله روش‌های دیگری است که کارشناسان بر ضرورت بهره‌گیری از آن‌ها تأکید ورزیده‌اند. چه، تحقیقات مختلف نشان داده است که با گسترش دامنه فعالیت‌های فرهنگی سازمان یافته از میزان تأثیرات تهاجم فرهنگی غرب کاسته می‌شود. آشکار است که در برنامه‌ریزی و اقدام فرهنگی لازم است هم شرایط و موقعیت اجتماعی و سیاسی و فرهنگی جامعه لحاظ شود و هم از ابزارها و فنون و روش‌های نوین بهره گرفته شود. (برای مثال الیاسی، ۱۳۸۴) بنابراین ایجاد تشکلی چون بسیج و استفاده از تجربه موفق آن در عرصه‌های مختلف برای سایر کشورهای اسلامی نیز راهگشا خواهد بود.

یادداشت‌ها

1. media war
2. soft war
3. image making
4. Representation
5. Roland Barthes

دو فصلنامه مطالعات
بیداری اسلامی

سال اول، شماره دوم، پاییز و زمستان ۱۳۹۱

منابع

۱. - الیاسی، محمدحسین (۱۳۸۴)، *عملیات روانی در بحران، تهران، سروش*.
۲. - (۱۳۸۶). «بررسی و معرفی روش‌های بهره‌گیری از زنان جامعه برای مقابله با عملیات روانی آمریکا»، *فصلنامه فرهنگی دفاعی زنان*، سال دوم، شماره ۴.
۳. - بی بی سی فارسی - ۲۷ آذر ۱۳۹۰ <http://bbc.co.u/persan>
۴. - بخش فارسی صدای آمریکا - ۱۳۹۰/۱۰/۸ <http://voanews.com/persan>
۵. - بیل لا- بی بی سی نیوز، مصر ۲۵ فروردین ۱۳۹۰
۶. - بی بی سی فارسی - ۲۲ اردیبهشت ۱۳۹۰
۷. - CNN.April3.2012
۸. - ضیایی پرور، حمید (۱۳۸۳). *جنگ نرم (ویژه جنگ رسانه ای)*؛ انتشارات موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بیت الملل ابرار معاصر
۹. - مارکوزه، هربرت (۱۳۵۰). *انسان تک ساختی*، ترجمه محسن مؤیدی، تهران، امیرکبیر.
۱۰. - *ملان وریر*، برگرفته از متن مصاحبه با ملان وریر، نماینده ایالت تگزاس
۱۱. - *هدهدنیوز* ۱۳۹۰ - *شاخص زنان فدراسیون بین‌المللی حقوق بشر*، زنان در بهار عربی